

Uitnodiging voorjaarsconferentie

Het einde van het vak begrijpend lezen?

Programma

- Inleiding door Tjalling Brouwer en Anita Oosterloo
- Landelijke herziening kerndoelen: actuele informatie uit het ontwikkelteam Nederlands van curriculum.nu door taalcoördinator en lid van het ontwikkelteam Jetty de Jong.
- Nieuwe Citotoetsen voor begrijpend lezen door Marieke Tomesen
- Uitkomsten Pirls-Vlaanderen en consequenties voor de toekomst van begrijpend lezen, een interactieve sessie door Bieke De Fraine
- Lunch
- Posterpresentaties en rondetafelgesprekken
Verschillende collega's hebben te kennen gegeven dat ze een bijdrage aan de dag willen leveren. Ze lichten hun onderwerp toe en nodigen ons uit voor een voortgezet gesprek of (poster)presentatie:
Marja Borgers: Diatoetsen
Dolf Janson: begrijpend lezen, een hardnekkig misverstand
- Workshops
Kees Broekhof over vrijetijdslezen
Dortie Mijs en Ebelien Nieman over close reading
Gerri Koster over begrijpend lezen in OGO
- Hoe kan het anders?
Uitleiding door Erna van Koeven

Gedurende de dag worden korte filmpjes getoond om onze discussie over het thema van de conferentie te voeden.

Plaats: Seats2Meet
Stadsring 1
Amersfoort

vrijdag
23 maart 2018

Prijs leden: €97,50
Prijs niet-leden: €127,50

Tijd: 10.00-15.30u.
Vanaf 9.30u. staat de
koffie klaar!

Aanmelden via het
meegestuurde
aanmeldingsformulier of
op
www.verenigingvantaalspecialisten.nl

Voor informatie
zie ook
de website

De Vereniging van
Taalspecialisten is een
onafhankelijke
branchevereniging die als
doel heeft de belangen te
behartigen van
taalspecialisten in
Nederland, Vlaanderen en
Suriname met speciale
zorg voor de kwaliteit van
het taalonderwijs op
basisscholen.

Toelichting op het programma

Plenaire presentaties

Inleiding en aftrap

Tjalling Brouwer en Anita Oosterloo

Stel: we besluiten om het vak begrijpend lezen af te schaffen. Wie zouden daar blij mee zijn? Wie niet? Deze kwestie is niet nieuw in Nederland en Vlaanderen. Waarom stellen we de vraag of we het begrijpend lezen als vak zouden moeten afschaffen steeds opnieuw? Het huidige leesonderwijs dat verkaveld is in deelgebieden als technisch lezen, begrijpend lezen, vrij lezen enzovoorts, sluit niet goed aan bij wat geletterdheid in het huidige dagelijks leven inhoudt. Leesonderwijs zou meer moeten aansluiten bij geletterdheidspraktijken van kinderen, was daarom een van de conclusies tijdens de afgelopen Najaarsconferentie. Is begrijpend lezen als apart vak dan nog wel zinvol en nodig?

Nieuwe kerndoelen voor het vak Nederlandse taal

Jetty de Jong

In maart zijn ontwikkelteams van start gegaan met de landelijke herziening van het curriculum. Er zullen consultatierondes komen waarin feedback gegeven kan worden op tussenproducten. Jetty de Jong geeft actuele informatie uit het ontwikkelteam Nederlands van curriculum.nu. Ze geeft ook aan hoe taalspecialisten kunnen bijdragen aan deze curriculumherziening.

Jetty de Jong is taalcoördinator en lid van het ontwikkelteam.

Toetsing van begrijpend lezen

Marieke Tomesen

De Cito-toetsen Begrijpend lezen, iedereen heeft er wel een mening over. We gaan ze dan ook graag aan de orde stellen.

In een plenaire sessie zal Marieke Tomesen kort iets vertellen over ideeën rond vernieuwingen in het Cito-leerlingvolgsysteem voor primair en speciaal onderwijs. Toekomstige vernieuwingen wil Cito graag samen met het veld verkennen. Marieke zal ons een aantal vragen voorleggen die bij Cito leven rond nieuwe toetsen voor begrijpend lezen. We gaan ons in subgroepen buigen over die vragen, gevolgd door een plenaire bespreking van de uitkomsten uit de subgroepen, die Marieke vervolgens terugkoppelt naar het Cito.

Marieke Tomesen is als toetsdeskundige Taal werkzaam bij Cito B.V.

Een interactieve sessie n.a.v. Pirls-Vlaanderen en consequenties voor de toekomst van het vak begrijpend lezen

Bieke De Fraine

In het PIRLS2016-onderzoek (*Progress in International Reading Literacy Study*) werd vastgesteld dat Vlaamse leerlingen minder goed scoren voor begrijpend lezen dan de Nederlandse leerlingen.

Bovendien ging het begrijpend lezen in Vlaamse basisscholen de voorbije tien jaren sterk achteruit, terwijl de scores in Nederland stabiel bleven.

In deze presentatie worden de belangrijkste resultaten uit het PIRLS-onderzoek

toegelicht, waarbij ook verschillen tussen resultaten van de Nederlandse en Vlaamse leerlingen nader worden bekeken.

In interactie met het publiek wordt gezocht naar mogelijke oorzaken en naar eventuele remedies om het onderwijs in begrijpend lezen te versterken.

Bieke De Fraine is onderwijsonderzoeker en werkt bij het Centrum voor onderwijseffectiviteit en -evaluatie aan de KU Leuven.

Hoe kan het anders?

Erna van Koeven

Onderwijs geven in begrijpend lezen is niet populair bij leraren. Onderwijs krijgen in begrijpend lezen bij leerlingen ook niet. Die twee uitspraken horen bij elkaar. Heeft begrijpend lezen niet alles te maken met het bouwen aan een ervarings- en taalbasis met behulp van rijke en betekenisvolle thema's en teksten? Erna van Koeven gaat in op hoe we daar in de praktijk mee aan het werk kunnen.

Erna van Koeven werkt bij Hogeschool Windesheim en heeft samen met haar collega Anneke Smits een veelgelezen blog over geletterdheid en schoolsucces.

Workshops

Lezen, 'je moet er iets mee hebben!'

Gerri Koster

In Ontwikkelingsgericht Onderwijs is lezen altijd gericht op de inhoud van teksten, passend bij het thema en vooral bij de vragen die leerlingen hebben. Lezen is verbonden met verschillende activiteiten: gesprekken, spel- en onderzoeksactiviteiten en het schrijven van teksten. Deze integratie maakt lezen tot een rijke, functionele activiteit. Dat is iets heel anders dan begrijpend lezen als 'schoolvak'. Er wordt geen leesmethode gebruikt.

In deze workshop kijken we naar de leerkrachtvaardigheden die nodig zijn om gericht te werken aan het vergroten van de leesvaardigheid van de leerlingen. Hoe organiseert de leerkracht leesactiviteiten en hoe worden de leerlingen begeleid bij het lezen? Welke instructies hebben de leerlingen nodig? Hoe worden leesstrategieën aangeboden?

Allemaal vragen die we tegenkomen als nascholer bij de begeleiding van scholen.

Gerri Koster is nascholer en onderwijsontwikkelaar bij De Activiteit, landelijk centrum voor Ontwikkelingsgericht Onderwijs.

Close Reading... een kans om kinderen op een andere manier te leren (denkend) te lezen

Dortie Mijs en Ebelien Nieman

Bij Close Reading gaat het om het stimuleren van het denkproces van de leerlingen tijdens het luisteren en het lezen van een complexe verhalende of informatieve tekst. In de onderbouw worden prentenboeken ingezet. De leerkracht begeleidt de leerlingen gedurende drie sessies aan de hand van het GRRIM (Ik-wij-jullie-jij) en stelt daarbij tekstgerichte vragen, waarbij coöperatieve werkvormen worden ingezet. Een tekst wordt drie keer gelezen met steeds een andere focus. Kinderen denken, praten en werken samen over de tekst waardoor een dieper begrip ontstaat. In deze workshop gebruiken we een voorbeeldtekst ter inspiratie om de Close Reading-aanpak te laten zien.

Dortie Mijs en Ebelien Nieman (Expertis Onderwijsadviseurs)

Een goed boek is de beste interventie

Kees Broekhof

Vrijtijdslezen is een sterke stimulans voor de ontwikkeling van leesbegrip bij

kinderen. Hoe komt dat? Doordat lezers al lezend hun woordenschat uitbreiden en, bewust of onbewust, tijdens het lezen alle leesstrategieën inzetten die ertoe doen om een tekst goed te begrijpen. Maar ook 'diep tekstbegrip', dat ontstaat terwijl de lezer in zijn hoofd een 'situatiemodel' van een tekst ontwikkelt, wordt geoefend tijdens het lezen voor het plezier. In deze presentatie zal Kees Broekhof laten zien hoe dit alles in zijn werk gaat bij kleuters, oudere basisschoolleerlingen en leerlingen in het voortgezet onderwijs. Hij maakt daarbij gebruik van voorbeelden uit populaire prentenboeken, leesboeken en strips.

Kees Broekhof is onder andere bekend van de reeks brochures Meer lezen, beter in taal.

Pitches en posters

Begrijpend lezen: een hardnekkig misverstand

Dolf Janson

Of 'begrijpend lezen' ooit een 'vak' is geweest, valt te betwijfelen. Het is meer een hardnekkig misverstand, dat kostbare onderwijstijd kost en uitgevers inkomsten bezorgt. Lezen is immers betekenis toekennen aan een geschreven tekst, zonder dat bestaat lezen niet.

Als kinderen teksten functioneel gebruiken, omdat zij die als nuttig of plezierig ervaren, dan staat de betekenis centraal. De tekst is dan betekenisvol en dus zullen zij blijven denken tijdens het lezen en actief met die tekst omgaan. Dan gaat het verder gewoon over taal, die je kunt gebruiken en beschouwen. Niks apart aan, maar gewoon onderdeel van die rijke bron, die taal nu eenmaal is, ongeacht of die gesproken of geschreven is.

Dolf Janson is onderwijsadviseur en ontwikkelaar.

Diatoetsen en het einde van het vak begrijpend lezen?

Marja Borgers

Diatoetsen heeft inmiddels een compleet werkpakket ontwikkeld voor het leesonderwijs in zowel het po als het vo. Dit pakket begint bij het formatief toetsen van de leerlingen met behulp van Diatekst. Dit instrument geeft een diagnose van begrijpend lezen op meerdere niveaus, waardoor formatief evalueren mogelijk en zinvol wordt. Vervolgens kan de leerkracht met behulp van diverse materialen, waaronder Diaplus, de tekstenbank en Klassenteksten op zijn of haar eigen wijze en samen met de leerlingen gericht werken aan de leesvaardigheid. De leerkracht kan de lesmaterialen en teksten integreren in de zaakvakken, in thematisch onderwijs of in onderzoeksprojecten.

Marja Borgers is onderwijsadviseur Diatoetsen.